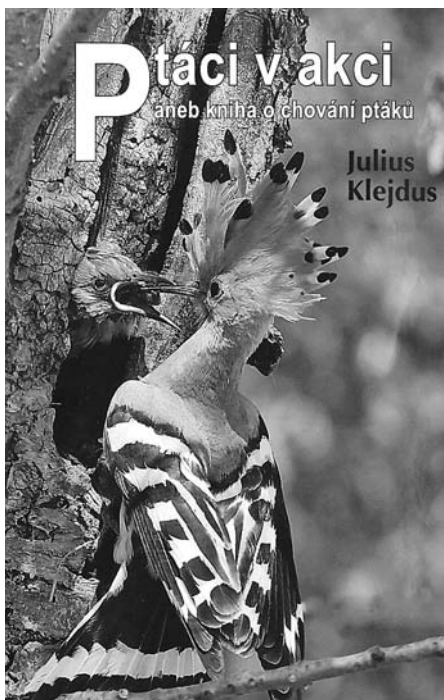

Julius Klejdus: Ptáci v akci aneb kniha o chování ptáků

V posledních letech se nám dostává do rukou již čtvrtá kniha mimořádně plodného autora MVDr. Julia Klejduse. V r. 2011 to byl titul Ptáci sezóna, v r. 2013 pak Z ptací perspektivy (blíže v Živě 2012, 6: CXXXI a 2014, 2: XLII), v r. 2016 vydal s nedávno zesnulým spoluautorem Jiřím Vačkařem knihu Ptáci a stromy. Nyní přichází na řadu další obsáhlé dílo věnující se jiné zajímavé tematice – chování ptáků. Pomineme-li úvodní kapitoly a obecnější kapitoly o základních principech chování ptáků (vše do strany 65), hlavní obsah knihy je soustředěn do čtyř dlouhých kapitol zaměřených na chování ptáků v základních typech prostředí – v otevřené krajině, ve vodních a mokřadních biotopech, v lesních biotopech a v prostředí lidských sídel. Závěrem přidává část o zajímavých příkladech pozorování chování ptáků ve volné přírodě. Shrnuje tak poznatky o více než 170 ptačích druzích (řazených do 8 řádů), získaných při fyzicky i časově nesmírně náročném terénní práci především na jižní Moravě, Vysočině a severní Moravě (v Jeseníkách). Své poznatky o chování ptáků zachytil na úctyhodném počtu asi 1 400 vlastních, vesměs velice kvalitních fotografií, které tvoří nedílnou součást jeho díla. U jednotlivých druhů (přednostně je, že se autor nezabývá jen vzácnějšími druhy, ale i těmi zcela běžnými) přidával snímky charakteristických hnízdních biotopů, což méně znalému čtenáři přiblíží i prostředí, kde příslušný druh žije.

V několika krátkých závěrečných podkapitolách se J. Klejdus věnuje ještě detailněji rozmanitým typům vodních zdrojů ve volné přírodě, způsobům příjmu vody nejrůznějšími druhy ptáků a způsobům jejich koupelí. Nedokázal popřít své povolání veterinárního lékaře a připojil podkapitolu Hendikepovaní ptáci a jejich osudy, v níž se zabývá nemocemi a otravami, poraněními a usmrceními, vyčerpáním (např. hladověním, mrazem) a trvalým postižením.

Text je dobře srozumitelný a čtivý, o životním prostředí jednotlivých ptačích druhů i o jejich chování se dozvíme daleko více než v souhrnných kompendiích. Totéž platí o potravě a způsobech jejího získávání a zpracovávání. Najdeme zde i řadu méně známých až neznámých zajímavostí. Patrné je to zvláště v částech o poštolce obecné, které je věnováno 10 stran (např. dříve oblíbené hnízdění na hlavatých vrbách, komplikace s předáváním potravy mláďatům v dutinách, porcování potravy samicí i samcem atd.), či o dudkovi chololatém dokonce s 28 stranami (z toho 20 stran podrobných pozorování při hnízdění). K takovým zajímavostem patří třeba i specializace páru orla mořského na lov housat, stáří skřívana polního chovaného v zajetí 30 let nebo popis nočního tahu vlhy pestré. Pozorný čtenář by jistě vybral zajímavosti další.

1 Samec poštolky obecné (*Falco tinnunculus*) při předávání potravy mláďatům do hnízdní dutiny. Foto J. Klejdus

1

Abych ale jen nechválil. Autor se snažil podchytit také současné změny v systematice, ne vždy se to podařilo. Rozdělil sice dravce a sokoly, ty ale nezařadil před pěvce (možná úmyslně), řád Ciconiiformes se v současnosti správně nazývá čápi (ne brodiví) a vrány prezentuje stále jako poddruhy (dnes samostatné druhy); současný správný latinský název racka chechtavého je *Chroicocephalus ridibundus* (ne *Larus ridibundus*), jirčičky obecné *Delichon urbicum* (ne *D. urbica*), jiné jsou současné vědecké názvy sýkor atd. Poněkud mi vadí i stálé opakování latinských názvů u jednotlivých fotografií (např. v kapitole o vlze pestré se její latinské jméno opakuje 7krát). Vzhledem k výborným ornitologickým znalostem J. Klejduse si ale vůbec nevím rady s tvrzením, že sýkora modřinka „drsné počasí tráví ukryta v nevelké prohlubni v zemi“ (možná šlo o nějaký ojedinělý, podivně zobecněný případ; spíše to ale vzniklo při kopírování části textů, na což nemohl přijít ani jazykový korektor, pokud sám nemá ornitologické znalosti).

Tyto připomínky, včetně oné poslední, však nijak nesnižují kvalitu knihy, jež zvláště poslouží začínajícím ornitologům a dalším milovníkům přírody, kteří jistě ocení i spoustu krásných fotografií.

**Vydal autor v r. 2018
vlastním nákladem ve spolupráci
s vydavatelstvem CENTA, spol. s r. o.,
Brno, za pomoci řady sponzorů.
Rozsah 552 str. Cena 550 Kč**